

Osiguranje imovine kao rizik u poslovanju drvnog sektora

Insurance of Assets as a Risk in Wood Sector

Prethodno priopćenje • Preliminary paper

Prispjelo – received: 17. 8. 2009.

Prihvaćeno – accepted: 18. 11. 2009.

UDK: 630*79

SAŽETAK • U četiri tvrtke koje se bave preradom drva analizirane su postojeće police osiguranja. Istraživanjem je utvrđeno da promatrane tvrtke ne uviđaju potrebu za kvalitetnim osiguranjem. Analizom policama osiguranja u razdoblju od 2002. do 2006. godine uočen je trend kretanja prema širem i obuhvatnijem osiguranju imovine i imovinskih interesa, ali je taj trend prespor. Istodobno je opasnost od velikoga štetnog događaja koji nije obuhvaćen policama osiguranja znatna. Stabilnost tvrtki temelji se na sigurnosti u radu, a s kvalitetnim osiguranjem imovine i imovinskih interesa tvrtke bi sigurnije poslovale. Osiguranje imovine specifičan je problem i zahtijeva širu obradu kako bi potreba za osiguranjem bila kvalitetno prezentirana. Ovaj rad naglašava potrebu osiguranja imovine, a posebno će u vremenu koje dolazi osiguranje imovine i imovinskih interesa biti sve potrebnije i sve važnije za stabilno poslovanje tvrtki.

Ključne riječi: prerada drva, premija osiguranja, osiguranje imovine, osigurani rizik, policama osiguranja

ABSTRACT • The analysis of the existing situation in four companies involved in wood processing has shown that all of these were covered by insurance policies. The study revealed that the observed companies do not see the need for high-quality insurance. A trend was noted, albeit too slow, towards a wider and more comprehensive insurance coverage of assets and assets interests. At the same time there is a high and significant risk of a possible major accident that is not covered by insurance policies. The stability of companies is based on operations security, and better quality of assets and assets interest insurance would result in higher security of operations. Assets insurance is a specific issue and a wider perspective is required in order to properly present the need for insurance. The present paper will show that assets insurance is indispensable. The results of the study indicate that in the forthcoming period the insurance of assets and assets interests will become more essential and more significant.

Key words: wood processing, insurance premium, assets insurance, insured risk, insurance policy

1. UVOD

1 INTRODUCTION

Osiguranje imovine dobiva sve veću ulogu u drvnom sektoru. Pojam rizika u poslovanju odavno je poznat (Šafar, 1999). Globalizacija svjetskog tržišta i ubrzan razvoj tehnologija popraćen je i djelovanjem

osiguravateljskih društava te se danas moguće osigurati od različitih opasnosti.

Danas su tvrtke svjesne opasnosti od mogućih šteta na imovini te rizik sve više prepuštaju osiguravateljima.

Tvrtke za preradu drva u Republici Hrvatskoj prihvaćaju promjene novog vremena i žele se kvalitet-

¹ Autor je zaposlenik tvrtke Triglav osiguranje d.d., Republika Hrvatska. ² Autori su asistent, znanstvena novakinja i asistentica Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska.

¹ The author is an employee of the insurance company "Triglav osiguranje", Croatia. ² The authors are assistant, junior researcher and assistant at the Faculty of Forestry, University of Zagreb, Croatia.

no osigurati kako bi imale što veću sigurnost za svoju opstojnost.

Praćenjem podataka uočen je trend rasta i proširenja osiguravateljskih pokrića, odnosno sve veća potreba da se radi sigurnosti poslovanja rizik smanji do najmanje moguće razine.

Osiguravateljska usluga definirana je kao trgovanje rizicima (Andrijašević i Petranović, 1999). Od uspostave osiguranja kao djelatnosti, osiguravatelji su se povezivali (Andrijanić i Klasić, 2002) jer bez povezivanja osiguranje ne bi moglo funkcionirati, ne bi se mogao pokriti rizik. Zakon velikih brojeva sa svojim obilježjima uvjetovao je povezivanje osiguravateljskih društava. Reosiguranje i suosiguranje stari su koliko i osiguravateljska djelatnost. To su pojmovi koji pokazuju da su počeci osiguranja i globalizacija bili istodobni procesi. Neizvjesnost koja je bila bitna odrednica poslovnih pothvata u prošlosti lakše se podnosila uz mogućnost osiguranja pothvata.

Praćenjem činjenica lako je uočljivo da se svjetska globalizacija odražava i na Republiku Hrvatsku (Sabadi, 1992). Želimo li opstati na svjetskom tržištu, moramo biti izvezno orijetirani i prihvatiti mnogo novih načina rada. Uz obvezno praćenje svih novih metoda, kao i upravljanje ljudskim potencijalima, potrebno se brinuti o svemu što dolazi, ali i o onome što već posjedujemo (Marušić, 2001). Orijentacija na izvoz jedini je mogući način tržišnog opstanka koji se za sada zasniva na izvozu poluproizvoda i sirovine. Činjenice pokazuju da se tvrtke što prije trebaju prestrukturirati, prihvatiti standarde i uključiti se u europsku proizvodnju.

Struktura drvnoga gospodarstva Republike Hrvatske u posljednjih se nekoliko godina posve promijenila u korist malih tvrtki. Samojoj toj činjenici u prilog idu i podaci koji u obzir uzimaju jedan od parametara za određivanje veličine tvrtke, a to je broj zaposlenih djelatnika. U Republici Hrvatskoj 2005. godine bilo je 585 tvrtki do 20 zaposlenih, 31 tvrtka od 21 – 50 zaposlenih, 60 tvrtki od 50 – 100 zaposlenih, a 63 tvrtke s više od 100 zaposlenih (www.biznet.hr).

S obzirom na njihovu ulogu, u drvnom gospodarstvu Republike Hrvatske nužno je razlikovati tri skupine malih i srednjih tvrtki.

U prvu se skupinu ubrajaju tradicionalne male i srednje tvrtke koje proizvode robu i usluge namijenjene lokalnom tržištu. Drugu skupinu čine male i srednje tvrtke – kooperanti velikih tvrtki koje izravno konkuriraju na regionalnome, nacionalnome ili međunarodnom tržištu, ali su suočene s konkurencijom ostalih domaćih proizvođača. Treću skupinu čine neovisne male i srednje tvrtke koje samostalno nastupaju na stranom tržištu i trebale bi predstavljati skupinu koja će biti vodeća snaga u izvozu.

Uz pomoć osiguravateljskog stručnjaka poduzetnik bi trebao odabrati najbolju kombinaciju postupanja s određenim rizikom (Frančišković i Zelenika, 1996). Rizik je stanje u kojemu postoji mogućnost negativnog odstupanja od poželjnog ishoda koji očekujemo ili kojemu se nadamo (Vaughan i Vaughan, 1995).

Postoje četiri odabira:

- potpuno otkloniti rizik,
- apsorbirati rizik samoosiguranjem,
- prevenirati pojavu gubitka, tj. smanjiti vjerojatnost nekog događaja,
- prenijeti rizik na druge putem osiguranja.

Današnje poslovanje tvrtki postavlja visoke zahtjeve u svakom smislu, pa i u uspostavi sigurnosti poslovanja (Bijelić, 2003). Teži se kontinuiranome i nadgledanom procesu proizvodnje u kojemu više nema “crnih rupa“ i u kojemu se sve planira te, u konačnici, kontrolira. Jedan od tih segmenata (kvaliteta sirovina, kvaliteta strojeva i alata, kvaliteta proizvodnih procesa, sigurnost poslovanja – osiguranje imovine i imovinskih interesa i dr.) svakako je sagledavanje rizika imovine od mogućih nenadanih i neželjenih gubitaka, a samim time osiguranje imovine postaje nezaobilazan dio planске strategije malih i srednjih tvrtki drvnog sektora. Tvrtke posjeduju sve veću imovinu i osiguravatelji pri njihovu osiguranju moraju prihvaćeno reosigurati u osiguranje (Petranović, 1984).

Cilj istraživanja bio je analiza postojećeg stanja u tvrtkama, i to praćenjem u sadašnjem vremenu, kao i u proteklom vremenskom razdoblju od pet godina, ali i usporedbom s *Modelom 11* prikazati kako se tvrtke osiguravaju, a kako bi se trebale osiguravati ako žele sigurnije poslovati.

2. MATERIJALI I METODE

2 MATERIALS AND METHODS

Na osnovi definiranih ciljeva istraživanja postavljena je metoda rada koja se sastojala od sljedećih faza:

1. postavljanje radne hipoteze - *Modela 11*,
2. izbor i opis istraživačkih poligona,
3. snimanje pokrivenosti određenih rizika

2.1. Postavljanje radne hipoteze i definiranje minimalno potrebnih osiguranja

2.1 Work hypotheses and definitions of minimum required insurance

Obavljena prethodna istraživanja i iskustva u osiguranju temelj su postavljanja hipoteze da bi male i srednje tvrtke drvnog sektora trebale biti osigurane po *Modelu 11*, odnosno da bi trebale imati 11 vrsta osiguranja, i to: 1. osiguranje od požara, 2. osiguranje od kvara stroja, 3. osiguranje od provalne krađe, 4. osiguranje stakla, 5. osiguranje od potresa, 6. osiguranje šomaža, 7. osiguranje od opće odgovornosti, 8. osiguranje računala, 9. osiguranje robe u zakupu, 10. osiguranje proizvodnog procesa, 11. osiguranje od proizvođačke odgovornosti.

Za kvalitetno pokrivanje rizika potrebno je imati najmanje navedenih 11 vrsta osiguranja. Svaka od tih vrsta pokriva određene rizike i uz njih je pokrivenost rizika gotovo potpuna, odnosno ta osiguranja daju visok stupanj sigurnosti. Navedeno definira hipotezu o 11 potrebnih vrsta osiguranja.

Ako neka od tvrtki drvnog sektora nema određenu opremu kupljenu na leasing, trebala bi biti osigurana po *Modelu 10'*, no može se predvidjeti da će

Tablica 1. Opći podaci o istraživačkim poligonima

Table 1 General data of research polygons

Poligon / Polygon	A	B	C	D
ukupni prihod, kn / Total income, kn	9 300 000	5 900 000	4 100 000	5 400 000
broj zaposlenih / Number of employees	24	18	11	15
Dobit, kn / Profit, kn	71 000	39 000	94 000	146 000

većina tvrtki drvnog sektora imati dio opreme kupljene na leasing pa samim time govorimo o *Modelu 11*.

Promatrane su tvrtke karakteristične i zato što nisu osigurane kod istog osiguravatelja, a time predloženi model ima teoretsko i praktično značenje te potvrđuje da tvrtke po predloženom *Modelu 11* mogu raditi s bilo kojim osiguravateljskim društvima, ali prema predloženoj modelu.

2.2. Izbor i opis istraživačkih poligona

2.2 Choice of research polygons

Pri odabiru istraživačkih poligona odabrane su četiri tvrtke, od kojih su dvije obrtničke, s manje zaposlenih, dok su dvije male tvrtke s 20 zaposlenih. Jedan istraživački poligon orijentiran je potpuno izvozno, dok su tri istraživačka poligona orijentirana isključivo na domaće tržište.

Istraživački poligoni po mnogočemu su različiti (po ukupnom prihodu, broju zaposlenih, dobiti i dr.) (tablica 1), pa i po proizvodnom programu.

Poligoni su snimani tijekom određenoga vremenskog razdoblja i dobiveni su podaci prikazani do razine koju dopušta poslovna politika određenog poligona. Naime, direktori poligona važnom smatraju tajnost podataka te su usuglašeni okviri u kojima će se odraditi snimanje poligona i situacije u njima.

2.3. Snimanje vrsta osiguranja istraživačkih poligona

2.3 Insurance types in polygons

U razdoblju od pet godina prikupljeni su podaci o tome kako promatrani istraživački poligoni funkcioniraju u osiguravateljskom smislu i uspoređeni su s *Modelom 11*, odnosno prikupljeni su svi podaci o tome što je sve osigurano, kako je osigurano i u kojem rasponu osiguravateljskog pokrića (tabl. 2. do 6).

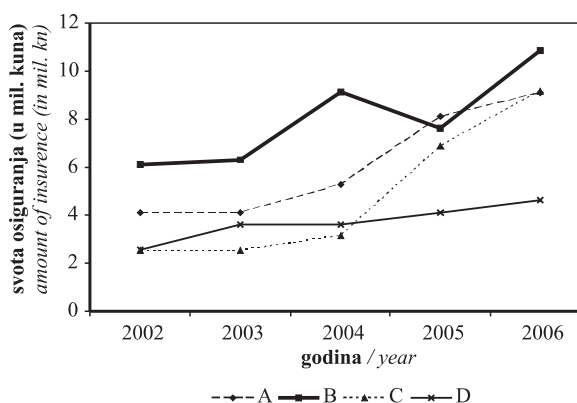
3. REZULTATI I DISKUSIJA

3 RESULTS AND DISCUSSION

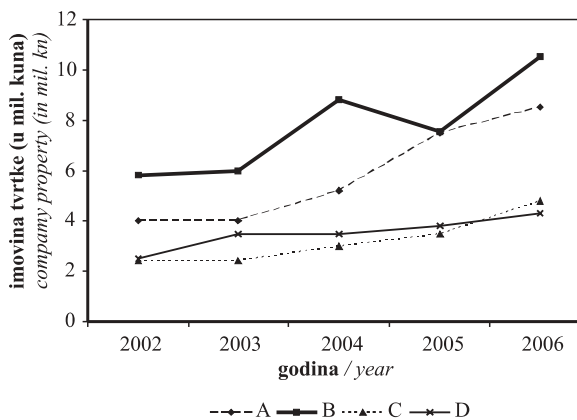
U grafičkim prikazima od 1. do 3. objedinjeni su podaci za sve poligone i napravljen je prikaz trenda i navedenih odnosa.

U pet promatranih godina vidljiv je rast imovine tvrtki, a samim time i svote osiguranja, kao i rast premije osiguranja. Premije osiguranja za sva četiri promatrana poligona rastu, ali sporije od ukupne vrijednosti promatranih poligona, što upućuje na zaključak da je osiguranje tvrtki sve jeftinije.

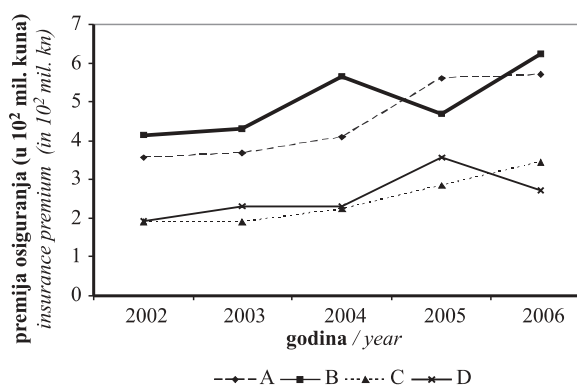
Ako promatramo odnos premije osiguranja i štete, vidljivo je da je stvarna premija dvostruko manja od štete, što je vidljivo iz tablica 2. do 5. S obzirom na

Slika 1. Kretanje svote osiguranja u istraživanim poligonima
Figure 1 Trend of insurance amount in research polygons

Slika 2. Kretanje imovine tvrtke u istraživanim poligonima
Figure 2 Trend of company assets in research polygons

Slika 3. Kretanje premije osiguranja u istraživanim poligonima
Figure 3 Trend of insurance premium in research polygons

sve navedeno, osiguranje imovine i imovinskih interesa nije preskupo jer bi u slučaju velike štete (požara, oluje, smrtnog događaja s odgovornošću tvrtke itd.) osiguranje i odgovarajuća osiguravajuća polica bili najveća i najsigurnija zaštita koja ipak ima svoju cijenu.

Tablica 2. Pokrivenost određenih rizika poligona A (u kn)
Table 2 Certain risk coverage – polygon A (in HRK)

Godina Year	2002.			2003.			2004.			2005.			2006.		
	Svota osiguranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osiguranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osiguranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osiguranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osiguranja amount insured	Premija premium	Šteta losses
pož	3 000 000	15 400	1 000	3 000 000	16 400	8 000	4 000 000	18 600	33 000	5 000 000	19 000	33 000	6 000 000	19 400	5 000
str	1 000 000	19 000	11 000	1 000 000	19 000	35 000	1 200 000	21 000	25 000	2 500 000	25 000	25 000	2 500 000	25 000	8 000
vlm	100 000	1 300	0	100 000	1 300	0	100 000	1 300	0	100 000	1 300	0	100 000	1 300	0
skl	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10 000	500	0
potr	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
šom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	195 000	5 800	22 000	195 000	5 800	0
rac	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300 000	5 000	8 000	300 000	5 000	8 000
sur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
oiz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Legend
 pož – požar , str – kvar stroja , vlm – provala , skl – lom stakla , potr – potres , šom – šomaž , odg – odgovornost , rac – osiguranje računala, zak – osiguranje robe u zakupu, sur – osiguranje od šteta u proizvodnom procesu, oiz – osiguranje od proizvođačke odgovornosti
 pož – fire, str – mashine break, vml – burglary, skl – glass break, potr – earthquake, šom – interruption insurance, odg – responsibility, rac – computer insurance, zak – leasing insurance, sur – insurance against damage made in production process, oiz – manufacturer responsibility

Tablica 3. Pokrivenosti određenih rizika poligona B (u kn)
Table 3 Certain risk coverage – polygon B (in kn)

Godina Year	Poligon B / Polygon B														
	2002.			2003.			2004.			2005.			2006.		
Vrsta osiguranja Insurance type	Svota osiguranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osiguranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osiguranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osiguranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osiguranja amount insured	Premija premium	Šteta losses
pož	5 000 000	23 400	10 000	5 000 000	23 000	17 000	7 300 000	31 000	7 000	5 000 000	19 000	33 000	8 000 000	33 400	12 000
str	800 000	14 000	11 000	1 000 000	16 000	17 000	1 500 000	20 000	4 000	2 500 000	25 000	25 000	2 500 000	23 000	6 000
vlm	300 000	4 000	0	300 000	4 000	0	300 000	4 000	6 000	100 000	1 300	0	300 000	4 000	0
skl	0	0	0	0	0	0	15 000	1 000	7 000	0	0	0	15 000	1 000	0
potr	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
šom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
rac	0	0	0	0	0	0	10 000	500	4 000	30 000	1500	6 000	35 000	2 000	400
zak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
oiz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

pož – požar , str – kvar stroja , vlm – provala , skl – lom stakla , potr – potres , šom – šomaž , odg – odgovornost , rac – osiguranje računala, zak – osiguranje robe u zakupu, sur – osiguranje od šteta u proizvodnom procesu, oiz – osiguranje od proizvođačke odgovornosti
 pož – fire, str – machine break, vml – burglary , skl – glass break , potr – earthquake , šom – interruption insurance, odg – responsibility , rac – computer insurance , zak – leasing insurance, sur – insurance against damage made in production process , oiz – manufacturer responsibility

Tablica 4. Pokrivenosti određenih rizika poligona C (u kn)
Table 4 Certain risk coverage – polygon C (in kn)

Godina Year	Poligon C / Polygon C														
	2002.			2003.			2004.			2005.			2006.		
Vrsta osi- guranja Insurance type	Svota osi- guranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osi- guranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osi- guranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osi- guranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osi- guranja amount insured	Premija premium	Šteta losses
pož	2 000 000	9 000	0	2 000 000	9 000	5 000	2 500 000	11 000	8 000	3 000 000	13 000	20 000	4 000 000	17 000	3 000
str	400 000	6 100	3 000	400 000	6 100	11 000	500 000	7 000	8 000	500 000	7 000	4 000	800 000	8 000	2 000
vlm	150 000	1 900	0	150 000	1 900	0	150 000	1 900	0	150 000	1 900	0	150 000	1 900	0
skl	4 000	1 900	0	4 000	1 900	0	4 000	1 900	1 900	4 000	1 900	2 000	4 000	1 900	2 000
potr	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 000 000	2 700	0	4 000 000	3 600	0
šom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
rac	0	0	0	0	0	0	10 000	500	4 000	15 000	800	3 000	15 000	800	4 000
zak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
oiz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	195 000	1 200	0	195 000	1 200	0

pož – požar , str – kvar stroja , vlm – provala , skl – lom stakla , potr – potres , šom – šomaž , odg – odgovornost , rac – osiguranje računala , zak – osiguranje robe u zakupu, sur – osiguranje od šteta u proizvodnom procesu, oiz – osiguranje od proizvođačke odgovornosti
 pož – fire, str – mashine break, vml – burglary, skl – glass break, potr – earthquake, šom – interruption insurance, odg – responsibility, rac – computer insurance, zak – leasing insurance, sur – insurance against damage made in production process, oiz – manufacturer responsibility

Tablica 5. Pokrivenosti određenih rizika poligona D (u kn)
Table 5 Certain risk coverage – polygon D (in kn)

Godina Year	Poligon D / Polygon D														
	2002.			2003.			2004.			2005.			2006.		
Vrsta osi- guranja Insurance type	Svota osi- guranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osi- guranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osi- guranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osi- guranja amount insured	Premija premium	Šteta losses	Svota osi- guranja amount insured	Premija premium	Šteta losses
pož	2 000 000	10 000	0	3 000 000	14 000	5 000	3 000 000	14 000	8 000	3 000 000	14 000	4 000	3 500 000	16 000	5 000
str	500 000	8 000	6 000	500 000	8 000	4 000	500 000	8 000	5 000	800 000	8 000	10 000	800 000	8 000	6 000
vlm	100 000	1 200	0	100 000	1 200	2 000	100 000	1 200	0	100 000	12 000	0	100 000	1 200	0
skl	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10 000	500	0	10 000	500	2 000
potr	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
šom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
rac	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10 000	200	0
zak	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
oiz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	195 000	1 200	0	195 000	1 200	0

pož – požar , str – kvar stroja , vlm – provala , skl – lom stakla , potr – potres , šom – šomaž , odg – odgovornost , rac – osiguranje računala, zak – osiguranje robe u zakupu, sur – osiguranje od šteta u proizvodnom procesu, oiz – osiguranje od proizvodnačke odgovornosti
 pož – fire, str – mashine break, vml – burglary, skl – glass break, potr – earthquake, šom – interruption insurance, odg – responsibility, rac – computer insurance, zak – leasing insurance, sur – insurance against damage made in production process, oiz – manufacturer responsibility

Tablica 6. Zbirni pregled vrsta osiguranja poligona

Table 6 Summary of insurance types

Vrsta osiguranja <i>Insurance type</i>	Poligon A <i>Polygon A</i>	Poligon B <i>Polygon B</i>	Poligon C <i>Polygon C</i>	Poligon D <i>Polygon D</i>
pož	X	X	X	X
str	X	X	X	X
vlm	X	X	X	X
skl	X	X	X	X
potr	X	X	X	X
šom				
odg	X			
rac		X	X	X
zak	X			
sur				
oiz			X	X

Legenda : pož – požar , str – kvar stroja , vlm – provala , skl – lom stakla , potr – potres , šom – šomaž , odg – odgovornost , rac – osiguranje računala , zak – osiguranje robe u zakupu , sur – osiguranje od šteta u proizvodnom procesu , oiz – osiguranje od proizvođačke odgovornosti

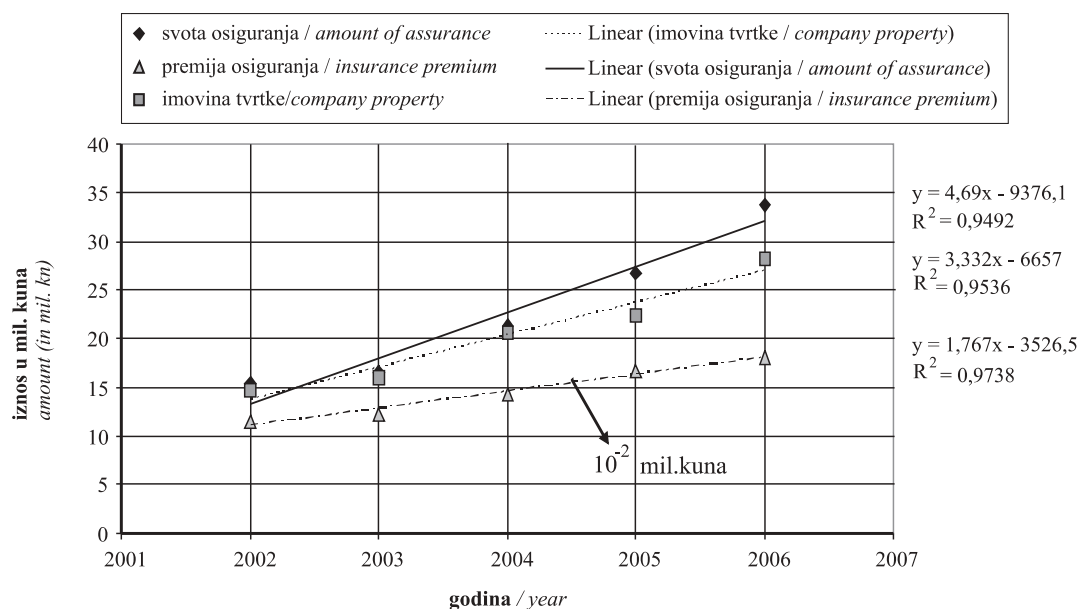
Legend: pož – fire , str – mashine break , vml – burglary , skl – glass break , potr – earthquake , šom – interruption insurance , odg – responsibility , rac – computer insurance , zak – leasing insurance , sur – insurance against damage made in production process , oiz – manufacturer responsibility

Prema tablici 6, prve četiri vrste osiguranja posjeduju svi promatrani poligoni, dok je za petu vrstu vidljivo da promatrani poligon B nema takvu osiguravajuću policu. Šomažno osiguranje ne posjeduje nijedan promatrani poligon, što nije prihvatljivo jer bi mogući požar u tvrtkama uzrokovao veliku materijalnu štetu i onemogućio pokrivanje troškova zastoja proizvodnje zbog požara. Osiguranje od opće odgovornosti posjeduje samo promatrani poligon A.

Poligoni se koriste osiguravateljskom zaštitom, ali u nedovoljnom opsegu jer znatno odstupaju od Modela 11.

Snimanjem postojećeg stanja uočeno je da poligoni nemaju isti model osiguranja i ne pridržavaju se Modela 11, odnosno nemaju osiguranjem pokrivena sve rizike koje bi trebali imati prema postavljenoj hipotezi.

Razlog zbog kojega se poligoni ne pridržavaju Modela 11 jest pretpostavka da im je osiguranje trošak koji treba smanjivati i teško im je predvidjeti i matematički izračunati vrijednost osiguravajuće zaštite, što je pogrešno. Svakako bi trebali bi promijeniti način razmišljanja jer bi samo jedna velika šteta ugrozila poslovanje a plaćanjem premije osiguranja tvrtke kupuju sigurnost.

Slika 4. Trendovi svote osiguranja, imovine tvrtke i premije osiguranja za promatrano razdoblje
Figure 4 Trends of insurance amount, company asset and insurance premium in research period

4. ZAKLJUČAK 4 CONCLUSION

Grafički prikaz na slici 4. pokazuje da se, promatrano kroz godine, svota osiguranja, imovina tvrtke i premija osiguranja kreću prema modelu linearnog trenda (identičan je modelu linearne regresije).

U sva tri promatrana primjera zabilježen je uzlazni trend, s vrlo visokim koeficijentom determinacije (R^2) što ukazuje da se *linearnim trend-modelom* objašnjavaju periodične promjene zabilježene u razdoblju od 2002. do 2006. godine, i to 94,92% promjena za svote osiguranja, 95,36% promjena za imovinu tvrtke i 97,38% promjena za premije osiguranja.

Na temelju praćenja podataka premije osiguranja i šteta za male i srednje tvrtke na području prerade drva i proizvodnje namještaja kao prihvatljiv i ekonomski opravdan predlaže se *Model 11*. Iz tablica 2. do 5. proizlazi da upravo taj model nudi dostatnu osiguravateljsku zaštitu za najmanju količinu novčanih jedinica. Posebno se naglašava da taj model ne pokriva sve štetne događaje, ali osigurava dovoljno širok raspon za objektivno prihvatljivu sigurnost tvrtki.

Na primjeru istraživanih poligona vidljivo je da oni nisu imali nijednu veću štetu, pa je samim time osiguranje trošak, ali ako oduzmemo sve male štete koje su imali, onda je to malen trošak. Svaka velika šteta još bi dodatno upozorila na potrebu osiguravateljske zaštite.

Poligoni bi trebali prihvatiti *Model 11* te premiju prihvatiti kao vrlo razuman trošak kojim kupuju sigurnost za tvrtku i sve njezine zaposlenike.

Model 11 prihvatljiv je i zato što je osiguravateljsko pokriće dovoljno obuhvatno, te su na taj način pokriveni samo određeni rizici, dok dio rizika snosi tvrtka, a premija osiguranja postaje planirani trošak. Moguće štete koje bi nastale uz takvo osiguranje ne bi dodatno opteretile poslovanje tvrtki drvnog sektora. S obzirom na to da je cilj ovog istraživačkog rada bilo

uočavanje i analiza postojećeg stanja malih tvrtki, potrebno je naglasiti da one same mogu odlučiti kako će se postaviti prema riziku svog poslovanja.

Svakako valja naglasiti da je planirani trošak zasigurno najbolji trošak i svakom je vlasniku tvrtke prihvatljiviji negoli neplanirani trošak odnosno gubitak što bi ga mogao prouzročiti neki štetni događaj koji je moguće pokriti osiguranjem.

5. LITERATURA 5 REFERENCES

1. Andrijanić, I.; Klasić, S., 2002: Tehnika osiguranja i reosiguranja. Mikrorad, Zagreb.
2. Andrijašević, S.; Petranović, V., 1999: Ekonomika osiguranja. Alfa, Zagreb.
3. Bijelić, M., 2003: Osnove osiguranja i reosiguranja. Tactus, Zagreb.
4. Frančišković, I.; Zelenika, R., 1996: Teorija i praksa osiguranja. Ekonomski fakultet u Rijeci, Croatia osiguranje d.d., Zagreb.
5. Petranović, V., 1984: Osiguranje i reosiguranje. Informator, Zagreb.
6. Sabadi, R., 1992: Ekonomika šumarstva, Školska knjiga, Zagreb.
7. Šafar, Ž., 1997: Osiguranje imovine. Preluk, Rijeka.
8. Vaughan, E.; Vaughan, T., 2000: Osnove osiguranja upravljanje rizicima. Mate, Zagreb.
9. Marušić, S., 2001: Upravljanje i razvoj ljudskih potencijala. Ekonomski institut Zagreb, Adeco Zagreb, Zagreb.
10. Www.biznet.hr

Corresponding address:

MSc. MARIO KOPROŠČEC

Triglav osiguranje, d.d.

1. svibnja 21, 48362 Kloštar Podravski

e-mail: sinacol@gmail.com